

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

**Į S A K Y M A S
DĖL UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ EPIDEMIOLOGINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMO
TVARKOS TVIRTINIMO**

1998 m. spalio 23 d. Nr. 614
Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 5 ir 6 straipsnius,

ĮSAKAU:

Tvirtinti Užkrečiamųjų ligų epidemiologinės priežiūros organizavimo tvarką (pridedama).

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

MINDAUGAS STANKEVIČIUS

PATVIRTINTA

Sveikatos apsaugos ministerijos
1998 10 23 įsakymu Nr. 614**UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ EPIDEMIOLOGINĖS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMO
TVARKA**

Užkrečiamųjų ligų nacionalinės epidemiologinės priežiūros plėtojimas ir stiprinimas yra šių ligų kontrolės pagrindas.

Užkrečiamųjų ligų epidemiologinė priežiūra – užkrečiamųjų ligų ir jų sukėlėjų privalomas epidemiologinis registravimas, užkrečiamųjų ligų epidemiologinis monitoringas, epidemiologinė analizė, epidemiologinė prognozė ir diagnostika, kad būtų galima šias ligas efektyviai kontroliuoti (Žin., 1996, Nr. [104-2363](#)). Pasaulio sveikatos organizacija šią sąvoką apibrėžia taip: „Užkrečiamųjų ligų epidemiologinė priežiūra – tai epidemiologinių duomenų sistemingas rinkimas, analizė, interpretacija ir desiminacija (išplitinimas) visuomenės sveikatos programoms planuoti, diegti ir įvertinti“ (WHO/EHC/DIS/97.2) ir rekomenduoja tai taikyti praktikoje.

Užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą administracinėse teritorijose atlieka teritoriniai visuomenės sveikatos centrai, nacionaliniu lygiu tokią priežiūrą pagal kompetenciją atlieka Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras, Lietuvos AIDS centras, Respublikinė plaučių ligų ir tuberkuliozės ligoninė, Respublikinė odos ir veneros ligų ligoninė, Specializuotas higienos centras. Visas užkrečiamųjų ligų epidemiologinės priežiūros sritis koordinuoja Sveikatos apsaugos ministerija. Užkrečiamųjų ligų epidemiologinės priežiūros efektyvumą šalyje vertina Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras bei kitos įstaigos, vykdančios šių ligų priežiūrą nacionaliniu lygiu.

Vienas svarbiausių užkrečiamųjų ligų priežiūroje yra prioritetinių ligų sąrašas, kurį sudaro Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras ir teikia tvirtinti Sveikatos apsaugos ministerijai. Prioritetinių ligų priežiūrai sudaromos ir įgyvendinamos atitinkamos programos.

1. UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ REGISTRAVIMAS

1.1. Registruojama Sveikatos apsaugos ministerijos 1998 08 14 įsakymo Nr. 465 „Dėl privalomojo epidemiologinio registravimo objektų, jų registravimo ir informacijos perdavimo tvarkos“ nustatyta tvarka.

2. UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ EPIDEMIOLOGINIS MONITORINGAS

2.1. Užkrečiamųjų ligų epidemiologinis monitoringas – sergamumo lygių, mirštamumo nuo užkrečiamųjų ligų, užkrečiamųjų ligų atsiradimo ir išplitimo dėsningumų, užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių bei programų įgyvendinimo kokybės ir efektyvumo ištisiniai ir atrankiniai statistikos stebėjimai.

2.2. Užkrečiamųjų ligų epidemiologinį monitoringą pagal kompetenciją (nuostatus) nuolatos atlieka visų nuosavybės formų asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos.

2.3. Informacija renkama pagal Sveikatos apsaugos ministerijos patvirtintas statistines formas. Renkamos informacijos mastas, turinys, periodiškumas, atsižvelgiant į konkrečią epidemiologinę situaciją, gali keistis. Susiformavus nepalankiai epidemiologinei situacijai, informacijos rinkimo tvarką laikinai gali pakeisti: šalyje – Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras, teritorijose – visuomenės sveikatos centrai.

2.4. Užkrečiamųjų ligų monitoringui reikalinga informacinė medžiaga gaunama Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar savivaldybių atitinkamuose dokumentuose nustatyta tvarka arba institucijoms tarpusavyje susitarus.

3. UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ EPIDEMIOLOGINĖ DIAGNOSTIKA

3.1. Užkrečiamųjų ligų epidemiologinė diagnostika – ligonių, asmenų, turėjusių su jais kontaktą, įtariamų sergančių gyventojų grupių, kurioms yra nuolatinė rizika susirgti užkrečiamosiomis ligomis, nustatymas, taip pat užkrečiamųjų ligų atsiradimo ir išplitimo požymių bei priežasčių ir sąlygų nustatymas ir įvertinimas.

3.2. Epidemiologinę diagnostiką pagal kompetenciją atlieka asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos.

3.3. Visuomenės sveikatos centrų specialistų kompetencijai priklausančių užkrečiamųjų ligų židinių epidemiologinis tyrimas atliekamas nedelsiant, gavus informaciją apie patvirtintus ar įtariamus užkrečiamųjų ligų atvejus.

4. INFORMACIJOS TEIKIMAS

4.1. Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras bei kitos institucijos apie užkrečiamųjų ligų atvejus informuojami nedelsiant, kai užregistruojamas atvejų skaičius, nurodytas Sveikatos apsaugos ministerijos 1997 11 07 įsakyme Nr. 600/528/1063 „Dėl keitimosi informacija įprastų ir ypatingų situacijų atvejais“ nustatyta tvarka.

5. UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ EPIDEMIOLOGINĖ ANALIZĖ

5.1. Užkrečiamųjų ligų epidemiologinė analizė – epidemiologinio monitoringo duomenų apdorojimas, šių duomenų retrospektyvi ir operatyvi analizė panaudojant epidemiologinės diagnostikos duomenis.

5.2. Užkrečiamųjų ligų epidemiologinė analizė nustato ir įvertina rizikos veiksnius bei profilaktikos priemonių efektyvumą. Epidemiologinė analizė turi būti atliekama nuolatos, kad kuo anksčiau būtų nustatoma sergamumo padažnėjimas, protrūkiai ar epidemijų požymiai, sąlygų, kurios gali turėti įtakos sergamumo intensyvumui, pasikeitimai, taip pat laiku būtų organizuojama jų profilaktika.

5.3. Administracinėse teritorijose sergamumo užkrečiamosiomis ligomis analizę atlieka visuomenės sveikatos centrai, nacionaliniu lygiu pagal kompetenciją atlieka Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras, Lietuvos AIDS centras, Respublikinė plaučių ligų ir tuberkuliozės ligoninė, Respublikinė odos ir veneros ligų ligoninė, Specializuotas higienos centras.

5.4. Statistinę kiekvieno mėnesio ir metų informaciją teritoriniai visuomenės sveikatos centrai pateikia Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centrui, kuris, apibendrinęs visų tokią informaciją teikiančių įstaigų duomenis, informaciją pateikia Sveikatos apsaugos ministerijai, kitoms institucijoms bei visuomenės sveikatos centrams.

6. UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ PROGNOZĖ

6.1. Užkrečiamųjų ligų epidemiologinė prognozė – sergamumo užkrečiamosiomis ligomis tendencijų, rodiklių ir epidemiologinio proceso ypatumų prognozė konkrečiam laikotarpiui.

Pagal užkrečiamųjų ligų epidemiologinio monitoringo, epidemiologinės analizės duomenis visuomenės sveikatos priežiūros centrai privalo sudaryti epidemiologinę prognozę. Prognozės laikotarpis apibrėžiamas įvertinus konkrečios užkrečiamosios ligos dėsningumus ir epideminę situaciją. Užkrečiamųjų ligų epidemiologinės analizės ir prognozės duomenys atitinkamoms institucijoms pateikiami Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme nustatyta tvarka.
